

ОРИГИНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

УДК: 616.89 – 008.441.44 (477.54) – 312.27

А.М. Бачериков, І.В. Лінський, Е.Г. Матюзок, І.В. Карамушко, Р.В. Лакинський, Т.В. Ткаченко, Н.А. Малихіна.

СПРОБИ НАВМИСНОГО САМООТРУЄННЯ У ХАРКОВІ (2011 РІК)

ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України»

Ключові слова: суїцидальні спроби, самоотруєння

За даними Державної служби статистики України кількість населення держави невпинно скорочується. Якщо у 1991 році вона складала 51 944,4 тисячі осіб; у 2011 році 45 633,6 тисяч; то за період з січня по травень 2012 року вже 45 565,9 тисяч осіб [1]. Самоотруєння – найбільш поширений спосіб здійснення незавершених самогубних спроб. Суїцидальна спроба у анамнезі є одним з найбільш важливих предикторів здійснення завершеної спроби вкоротити собі життя [2]. Однак, у доступній нам вітчизняній науковій літературі спостерігаються нечисленні роботи, присвячені статистично-

му аналізу суїцидальних спроб самоотруєння [3].

У архівах міської токсикологічної служби ми вивчили 176 історій хвороб пацієнтів, що намагалися вкоротити собі життя шляхом самоотруєння у 2011 році. За нашими даними, це усі суїциденти, що були госпіталізовані впродовж року до 2 – ої та 17 – ої лікарень міста.

З'ясувалося, що чоловіки вчинили 54 спроби, а жінки – 122. Співвідношення спроб, які здійснили чоловіки до спроб, які вчинили жінки (ч : ж) становить 1 : 2,26.

На рисунку 1 показаний розподіл суїцидальних спроб за віком пацієнта.

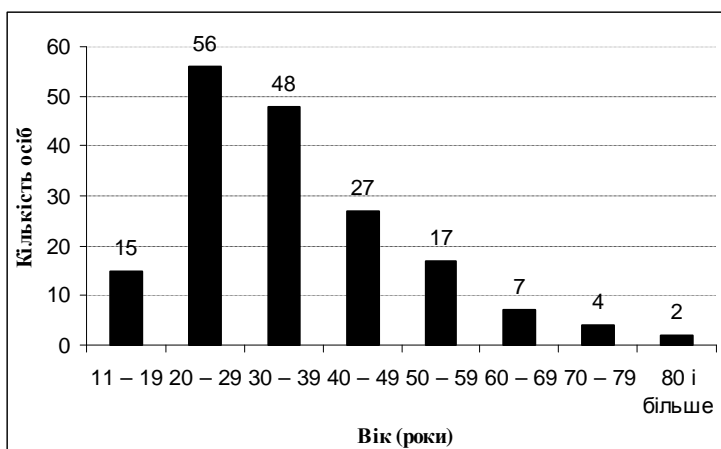


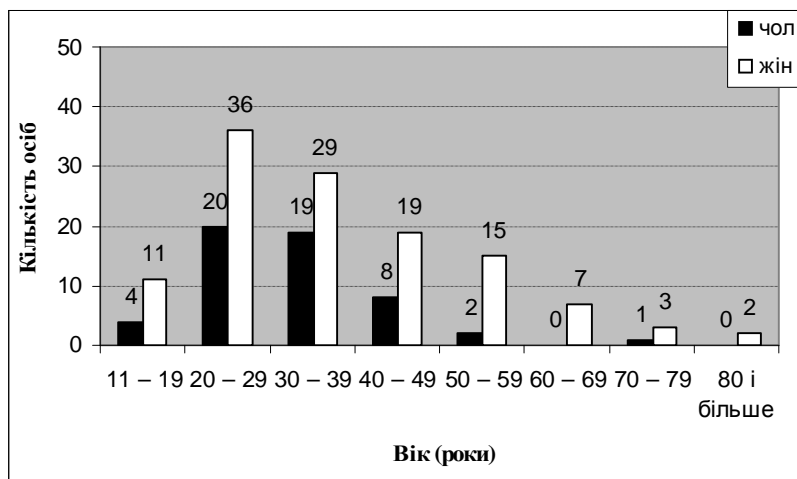
Рис. 1 - Розподіл суїцидальних спроб самоотруєння у відповідності до віку особи, що намагалася піти з життя

Найбільш часто намагалися вкоротити собі віку особи у віці 20 – 29 років, вони здійснили 31,82% від загальної кількості вивчених нами спроб. Особи молодші за 30 років здійснили 71 спробу, що складає 40,34% від загальної кількості спроб. У 163 випадках (92,61% від загальної кількості спроб) вік самогубці не перевищував 60 років.

Найбільше самоотруєнь у чоловіків було здійснено у вікових групах 20 – 29 років – 20 випадків (37,04% від загальної кількості спроб,

які вчинили чоловіки) та у віковій групі 30 – 39 років (35,19% від усіх спроб, які були здійснені особами сильної статі). Як бачимо, на віковий період 20 – 39 років у чоловіків припадає більш ніж 2/3 усіх суїцидальних спроб самоотруєння у чоловіків, або 22,16% від загальної кількості досліджених нами спроб.

Найбільш часто вдавалися до самоотруєння жінки у віці 20 – 29 років – 36 випадків, що складає 29,51% від усіх жіночих та 20,45% від загального числа спроб.



чол – чоловіки; жін – жінки.

Рис. 2 - Розподіл суїцидальних спроб самоотруєння у відповідності до віку та статі особи, що намагалася піти з життя

Таблиця 1

Співвідношення чоловічих та жіночих спроб у різних вікових групах

| Вікова група (роки) | 11 - 19 | 20 - 29 | 30 - 39 | 40 - 49 | 50 - 59 |
|----------------------|----------|---------|----------|----------|---------|
| Співвідношення ч : ж | 1 : 2,75 | 1 : 1,8 | 1 : 1,53 | 1 : 2,38 | 1 : 7,5 |

Дані, щодо співвідношення ч:ж помітно різняться у залежності від віку суїцидента. З 20 до 49 років воно коливається близько до 1 : 2. У групі 11 – 19 років на одну чоловічу спробу приходиться майже

3 жіночих, а у групі 50 – 59 років, майже 8.

На рисунку 3 показаний розподіл спроб самогубства шляхом самоотруєння у залежності від часу доби.

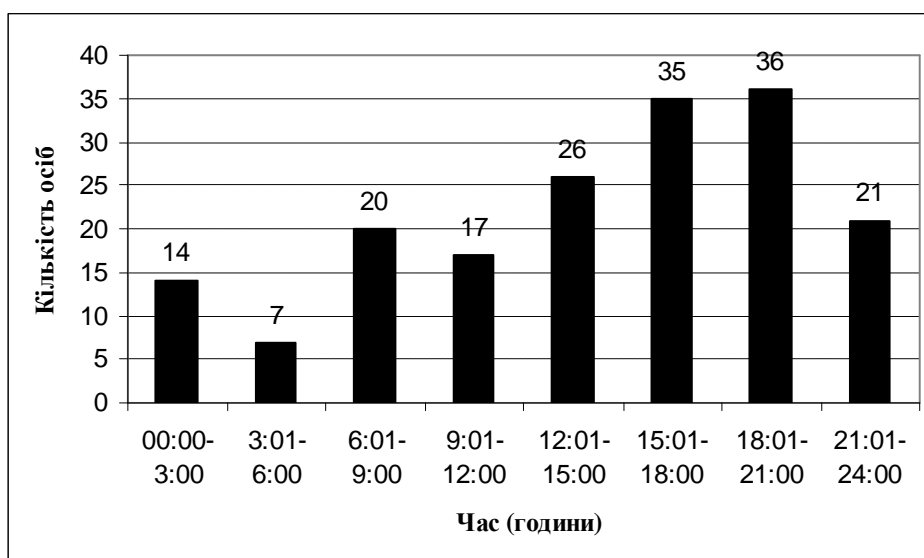
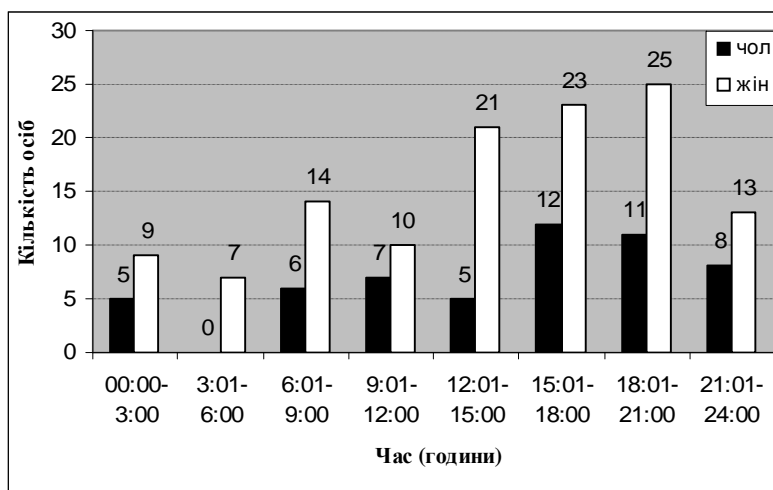


Рис. 3 - Розподіл спроб піти з життя шляхом самоотруєння у залежності від часу доби

Найбільшу і майже однакову кількість спроб вбити себе шляхом самоотруєння громадяни здійснили з 15 до 18 години та з 18 до 21 години. За цей шестигдинний інтервал люди намагалися вмерти 71 раз - 40,43% від

усіх замахів на своє життя шляхом самоотруєння. Найменше отруєнь зафіксовано з 3 – ої години ночі до 6 – ої години ранку – 7 випадків, або 3,97% від загальної кількості спроб.



чол – чоловіки; жін – жінки.

Рис. 4 - Розподіл спроб піти з життя шляхом самоотруєння у залежності від статі суїцидента та часу доби

У чоловіків найбільш часто замах на самогубство реалізовувалися у інтервалах з 15 – ої до 18 – ої години – 12 випадків та з 18 – ої до 21 – ої години. Кількість таких спроб була майже однаковою і разом становила 23, тобто 42,59% від загальної кількості замахів, здійснених чоловіками. За нашими даними з 3 – ої години ночі до 6 – ої години ранку чоловіки не вчинили жодної спроби.

Жінки найбільш часто намагалися вкоротити собі віку з 12 – ої до 21 години. У тому числі з 12 – ої до 15 – ої години 21 спроба, з 15 – ої до 18 – ої години 23 спроби, з 18 – ої до 21 – ої

години 25 спроб. За ці 9 годин доби було скоєно 56,55% від загальної кількості незавершених самогубств, що були здійснені особами прекрасної статі. Мінімальна кількість спроб здійснена з 0 до 3 – ої години ночі (9 випадків – 7,38% від загального числа жіночих незавершених самогубств) та з 3 – ої години ночі до 6 – ої години ранку (7 випадків – 5,74% усіх отруень, що їх намагалися зробити жінки).

На рисунку 5 наведені дані, які демонструють кількість суїцидальних спроб самоотруєння, які були здійснені у різні дні тижня.

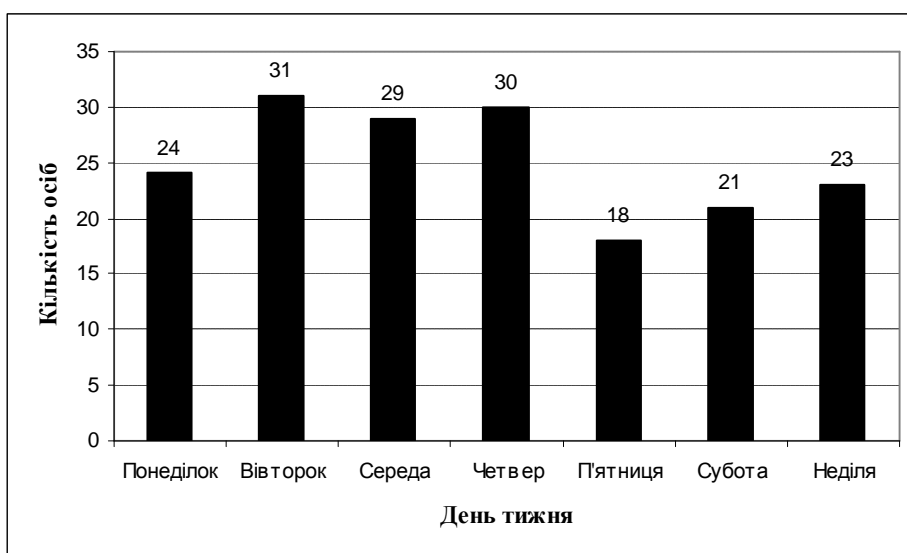
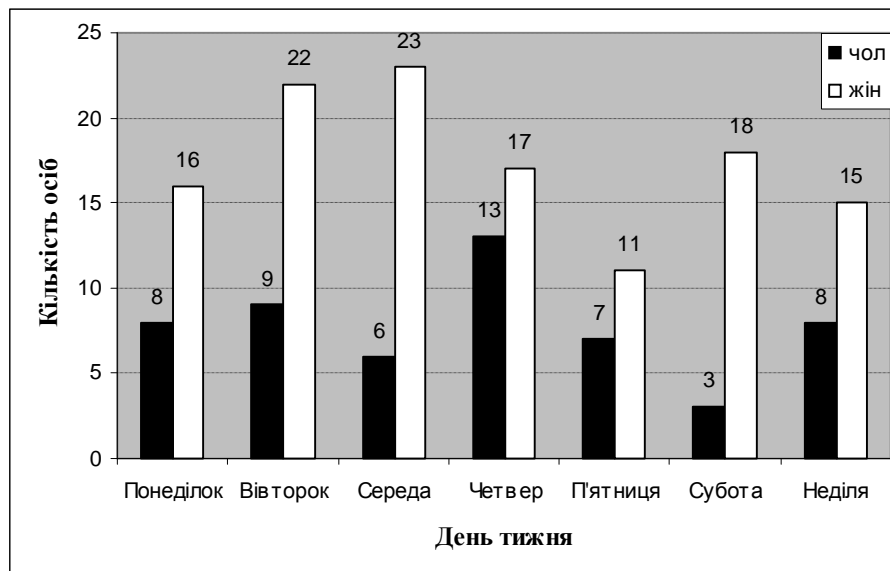


Рис. 5 - Розподіл спроб самоотруєння у міській популяції за днями тижня

Городяни найчастіше і майже з однаковою частотою намагалися вмерти по вівторках, середах

та четвергах. За ці 3 дні тижня було здійснено 51,14% від усіх замахів на самогубство.



чол – чоловіки; жін – жінки.

Рис. 6 - Розподіл спроб самоотруєння у міській популяції за днями тижня та статтю пацієнта

Найбільше чоловічих незавершених суїцидальних спроб самоотруєння здійснювалося по четвергах – 13 випадків – 24,07% від усіх спроб, які здійснили чоловіки. Найменше спроб піти з життя чоловіки зафіксовано по суботах – 3 випадки – 5,56%. У жінок найбільша, майже однакова кількість самогубств приходилася на вівторки та середи, за ці два дні тижня було зафіксовано 45

спроб – 36,89% від усіх замахів, які здійснили жінки. Найменше незавершених самоотруєнь було по п'ятницях – 11 випадків – 9,02% від усіх жіночих спроб. Кількість спроб по понеділках, четвергах, суботах та неділях у слабкої статі була близькою і коливалася у межах 15 – 18 випадків, тобто 12,30 – 14,75%. Сезонний розподіл кількості суїцидальних спроб показаний на рисунку 7.

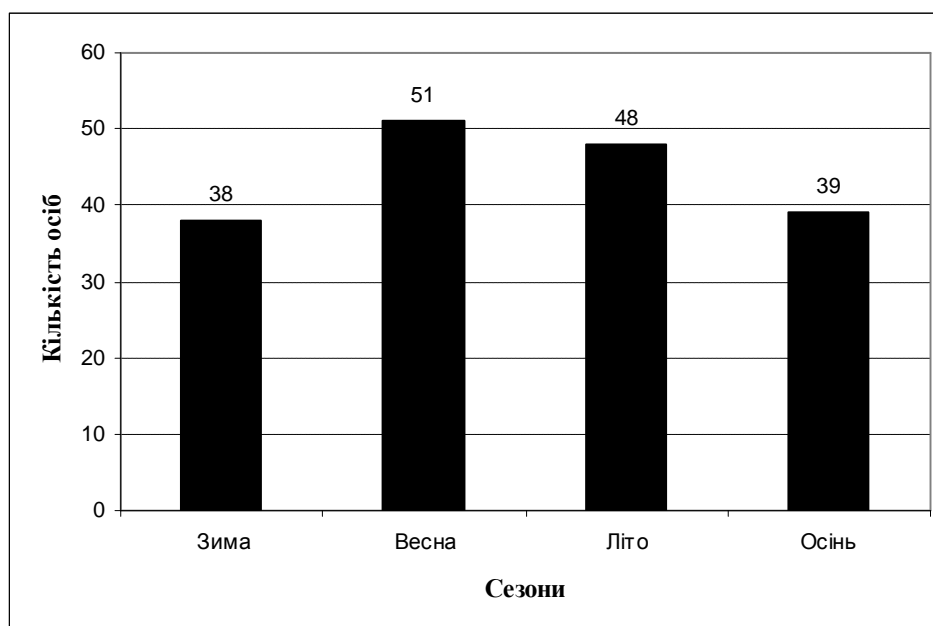
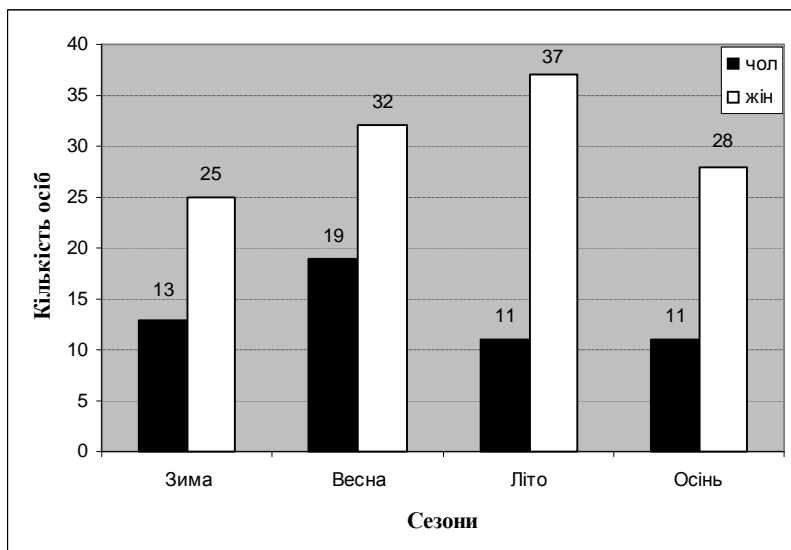


Рис. 7 - Розподіл спроб самоотруєння у загальній популяції за порами року

Приблизно однакова максимальна кількість самогубних спроб здійснювалася навесні та влітку 51 (28,98%) та 48 (27,27%) випадків відповідно. Мінімум суїцидальної активності мав місце взим-

ку та восени – 38 (21,59%) та 39 (22,16%) випадків.

На рисунку 8 можна побачити розподіл суїцидальних спроб самоотруєння за порами року та статтю самогубця.



чол – чоловіки; жін – жінки.

Рис. 8 - Розподіл спроб самоотруєння у різні пори року у чоловіків та жінок окремо

У чоловіків найбільше спроб мало місце на весні – 19 (35,19% від усіх випадків чоловічих самоотруєнь. Решта сезонів характеризувалася майже однаковою ауто агресивною активністю – 11 – 13 випадків (20,37 – 24,07%) за сезон. Жінки найбільш часто намагалися вкоротити собі віку влітку – 37 замахів (30,33% від загальної кількості спроб у жінок). Мінімальна самогубна активність у слабкої статі зафіксована взимку – 25 випадків (20,49% від усіх жіночих спроб).

За даними анамнезу та лабораторної діагностики у 84 випадках (47,73% від загальної кількості зареєстрованих спроб) при здійсненні

самогубної спроби був використаний етанол. У чоловіків таких замахів було 29 (53,70% від загальної кількості чоловічих спроб), у жінок - 55 (45,08% від усього числа незавершених самогубств, здійснених жінками). Співвідношення ч:ж становить 1 : 1,90.

У 69 випадках (39,2% від загальної кількості суїцидентів та 82,14% від загальної кількості спроб із застосуванням алкоголю) при госпіталізації концентрація алкоголю у крові хворого/хворої була зафіксована клінічною лабораторією. На рисунку 9 показаний розподіл спроб самоотруєння за ознакою концентрації етанолу у крові пацієнта/пацієнтки.

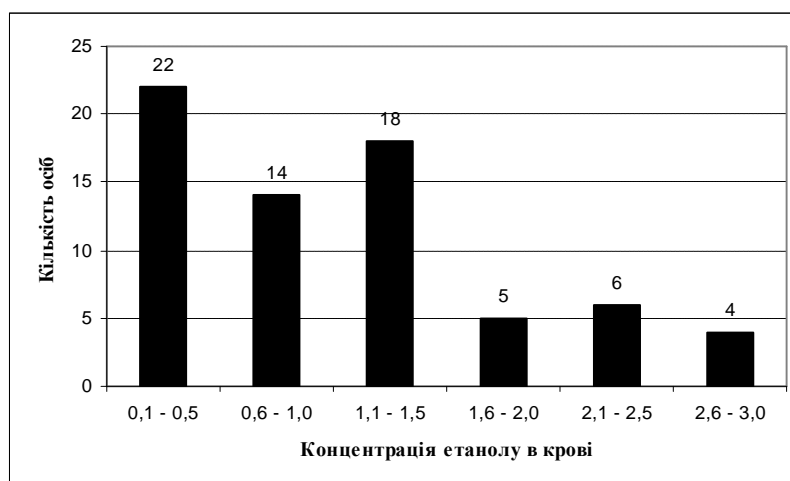


Рис. 9 - Розподіл спроб навмисного самоотруєння за ознакою концентрації етанолу у крові

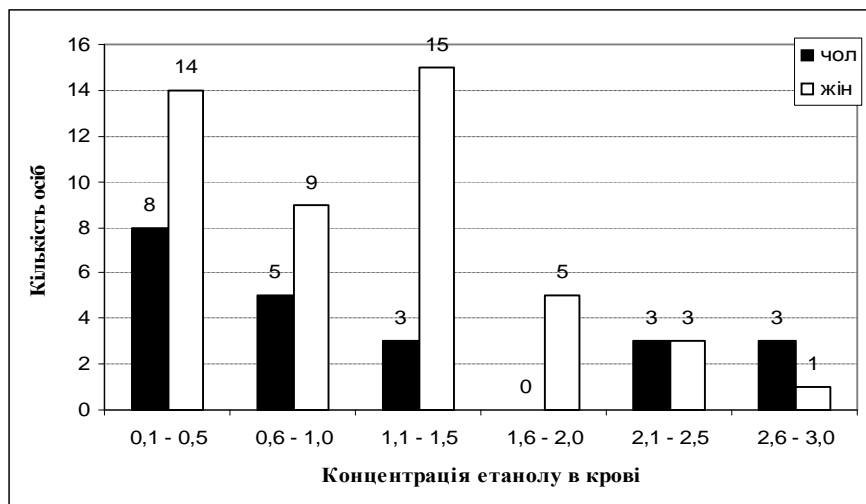
У 22 випадках (31,88% від загальної кількості випадків з відомою концентрацією етанолу) зміст алкоголю становив 0,1 – 0,5‰, що відпов-

ідає субклінічним проявам алкогольного сп'яніння. У 32 випадках (46,38% від загальної кількості випадків із відомою концентрацією

спирту) зміст алкоголю знаходився у межах 0,6 – 1,5‰, що відповідає легкому ступеню сп'яніння. У 11 випадках (15,94% від усіх випадків із відомою концентрацією алкоголю) зміст алкоголю коливався від 1,6 до 2,5‰, що відповідає середньому ступеню алкогольного сп'яніння. У 4 випадках (5,80% від усіх

спроб з відомою концентрацією етанолу) зміст алкоголю був у межах 2,6 - 3,0‰, що відповідає значному ступеню алкогольного сп'яніння.

На рисунку 10 показаний розподіл спроб самоотруєння за ознакою концентрації етанолу у крові чоловіків та жінок окремо.



чол – чоловіки; жін – жінки.

Рис. 10 - Розподіл самогубних спроб самоотруєння за критерієм концентрації етанолу у крові у різних статей

З'ясувати концентрацію алкоголю у крові на момент госпіталізації до стаціонару у зв'язку із суїцидальною спробою вдалося у 22 чоловіків та 47 жінок, ч : ж = 1 : 2,14.

У стані субклінічного алкогольного отруєння - зміст алкоголю у крові становив 0,1 – 0,5‰ – 8 раз до приймального покою лікарень було доставлено чоловіків (36,36% від загальної кількості чоловічих самогубств, де була з'ясована концентрація етанолу) та 14 раз – жінок (29,79% від загальної кількості жіночих спроб, у яких відома концентрація алкоголю), ч : ж = 1 : 1,75.

Легке алкогольне сп'яніння – концентрація етанолу у межах 0,6 – 1,5‰ – було встановлено у 8 випадках чоловічих замахів (36,36% від усіх чоловічих спроб, при яких вдалося визначити концентрацію алкоголю) та 24 жіночих (51,06% від загальної кількості жіночих спроб з відомою концентрацією етанолу), ч : ж = 1 : 3.

Алкогольне сп'яніння середнього ступеню тяжкості – концентрація етанолу від 1,6 до 2,5‰ – було визначено у 3 випадках суїцидів, здійснених чоловіками (13,64% від загальної кількості спроб здійснених чоловіками, у яких була визначена концентрація алкоголю) та у 8 жіночих

спробах (17,02% від усіх жіночих спроб, у яких був знайдений алкоголь), ч : ж = 1 : 0,38.

У значному алкогольному сп'янінні – концентрація етанолу 2,6 – 3 % чоловіків привозили 3 рази (13,64% від загальної кількості чоловічих самогубств, де була з'ясована концентрація етанолу), жінок 1 раз (2,13% від загальної кількості жіночих спроб, у яких відома концентрація алкоголю), ч : ж = 1 : 0,33.

ВИСНОВКИ

1. Поміж досліджених нами 176 випадків самогубного самоотруєння співвідношення чоловіки : жінки (ч : ж) становило 1 : 2,26. Як у міській популяції в цілому, так і у окремих статей найбільш часто намагалися вкоротити собі віку особи у віці 20 – 29 років. Чоловіки у віковій групі 20 – 39 років здійснили більше ніж 2/3 від усіх чоловічих спроб.

2. Найбільше спроб отруїти себе городяни здійснили між 15–ою та 21–ою годинами – 40,43 % від усіх зафіксованих замахів. Найменша кількість самогубних спроб як у популяції в цілому, так і у окремих статей була здійснена з 3 - ої години ночі до 6 - ої години ранку.

3. По четвергах чоловіки здійснили майже чверть від усіх чоловічих суїцидів. Жінки найчастіше намагалися померти по вівторках та се-

редах – за ці два дні було зафіксовано майже 40% від усіх жіночих спроб. Найменше спроб чоловіки здійснювали по суботах (5,56% від загальної кількості чоловічих спроб), а жінки по п'ятницях (9,02% від усіх жіночих спроб).

4. Максимальна кількість спроб – дещо більше третини – спостерігалася навесні, жінки найбільш часто здійснювали замах на самогуб-

ство влітку – більше 30% від загальної кількості жіночих самогубств.

5. За даними лабораторної діагностики та анамнезу у 47,73% випадків при самогубному самоотруєнні вживався алкоголь. Приблизно у половині випадків, де вдалося визначити концентрацію алкоголю у крові пацієнта вона відповідала легкому ступеню алкогольного сп'яніння.

А.Н. Бачериков, И.В. Линский, Э.Г. Матузок, И.В. Карамушко, Р.В. Лакинский, Т.В. Ткаченко, Н.А. Малыхина

ПОПЫТКИ ПРЕДНАМЕРЕННОГО САМООТРАВЛЕНИЯ В ХАРЬКОВЕ (2011 ГОД)

ГУ «Институт неврологии, психиатрии и наркологии НАМН Украины»

Было изучено 176 случаев незавершённых суицидальных попыток самоотравления. Соотношение мужчины : женщины составило 1 : 2,26. Наиболее часто пытались уйти из жизни лица в возрасте 20 – 29 лет, как в популяции в целом так и у мужчин и женщин отдельно. Максимум незавершённых суицидальных попыток самоотравления, имело место в промежутке между 15 – ым и 21 – ым часом – 40,43 % от всех зафиксированных случаев. В общей городской популяции чаще всего отмечались попытки умереть весной. Почти в половине случаев при суицидальной попытке самоотравления использовался алкоголь. (Журнал психиатрии и медицинской психологии. — 2012. — № 4 (31). — С. 17-23).

A.N. Bacherikov, I.V. Linskiy, E.G. Matuzok, I.V. Karamushko, R.V. Lakynskiy, T.V. Tkachenko, N.A. Malykhina

ATTEMPTS OF THE INTENTIONAL SELD – POISONING ARE IN KHARKOV (2011 YEAR)

SI «Institute of neurology, psychiatry and narcology of NAMS of Ukraine»

We have investigated 176 cases of unfinished suicidal attempts of self poisoning. Ratio men/women was 1 : 2,26. The persons of 20 – 29 years old tried to kill themselves more often, as in population so in every sexes too. Maximum suicidal of attempts was committed between 3 and 9 p.m. – 40,43 % of total number. The spring was the most popular season for poisoning in city's population. About half of cases were connected with using alcohol. (The Journal of Psychiatry and Medical Psychology. — 2012. — № 4 (31). — P. 17-23).

Література

1. Кириченко, И. Что почем: статистика и качество нашей жизни [Текст] / И. Кириченко // Зеркало недели. – 2012, № 29 (77). – 15 с.
2. Лаукс, Герд. Психиатрия и психотерапия [Текст] / Герд Лаукс, Х.-Ю. Меллер // Психиатрия и психотерапия. – Москва, 2012. –

«МЕДпресс – информ». – С. 277 – 286.

3. Бачериков, А.М. Спроби навмисного самоотруєння у Харкові (2008 рік) [Текст] / А.М. Бачериков, Е.Г. Матузок, К.В. Харіна та інш. // Вісник психіатрії та психофармакології. – 2010. – Вип 1 (17). – С. 42 – 49.

Поступила в редакцію 18.05.2012